

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางต่าง ๆ มีดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	หมายถึง	ความสัมพันธ์
p	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญ

การ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง เครือข่ายทางสังคม และการสนับสนุนทางสังคมกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร แบ่ง เป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากร
- ตอนที่ 2 โครงสร้าง เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคม
- ตอนที่ 3 สุขภาพจิต
- ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้าง เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของตัวอย่างประชากร

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ ที่มาของรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัยและสมาชิกในครอบครัว

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	71	58
ชาย	51	42
อายุ		
60 - 65 ปี	56	45.9
65 ปี 1 เดือน - 70 ปี	30	24.6
70 ปี 1 เดือน - 75 ปี	28	18.9
75 ปี 1 เดือน - 80 ปี	8	6.6
มากกว่า 80 ปี	5	4.1
สถานภาพสมรส		
โสด	10	8
ดี	81	66
หย่า	3	2
หม้าย	28	23

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	17	14
ประถมศึกษา	26	21
มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6 เรียน 1-6 ปี)	31	25
เตรียมอุดมศึกษา (ม.7-ม.8 เรียน 718 ปี)	16	13
อุดมศึกษา	32	26
รายได้		
น้อยกว่า 2,000 บาท	35	29
ระหว่าง 2,000 - 4,000 บาท	17	14
มากกว่า 4,000 บาท	70	57
ที่มาของรายได้		
เงินบ้านญาติ	50	41
ผลประโยชน์จากธุรกิจส่วนตัว	21	17
สามี/ภรรยา/บุตรหลานให้	47	39
ทำงาน	4	3
ลักษณะที่อยู่อาศัย		
บ้านของตนเอง	94	77
บ้านบุตรหลาน	13	11
บ้านเช่า	3	2
อาศัยผู้อื่น	12	10

ตารางที่ 2 ต่อ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว		
อยู่ตามลำพังหรืออยู่กับลูกจ้าง	10	8
อยู่กับสามีหรือภรรยาและ/หรือบุตรหลาน	108	89
อยู่กับเพื่อน	4	3

จากตารางที่ 2 แสดงว่าตัวอย่างประชากรมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย สถานภาพสมรส ส่วนมาก เป็นผู้คิดเป็นร้อยละ 66 จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษาในจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 26 และ 25 ตามลำดับ รายได้มากกว่า 4,000 บาท มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 57 ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 77 จากสถานภาพทั่วไปของตัวอย่าง ประชากร แสดงให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาที่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี

ตอนที่ 2 โครงสร้างเครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคม

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และค่ามากที่สุด ของโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมของตัวอย่างประชากร

ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พิสัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าที่มากที่สุด
ขนาดของกลุ่มสังคม (คน)			1-8	3.53	3
ชนิดของความสัมพันธ์					
กลุ่มญาติ	252	59			
กลุ่มไม่ใช่ญาติ	178	41			
ระยะเวลาในการรู้จักกัน (ปี)			1-60	33.75	40
ความถี่ในการติดต่อกัน (ครั้งต่อเดือน)			1-214	60.04	30
วิธีการที่ใช้ในการติดต่อกัน					
พบปะพูดคุย	393	91			
โทรศัพท์	32	7			
จดหมาย	5	2			

จากตารางที่ 3 แสดงว่าขนาดของกลุ่มสังคมของผู้สูงอายุโดยเฉลี่ย 3 คน บุคคลในกลุ่มสังคมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่คือญาติ ระยะเวลาที่รู้จักกันโดยเฉลี่ย 33 ปี ความถี่ในการติดต่อกับบุคคลในกลุ่มสังคมของตนโดยเฉลี่ย 60 ครั้งต่อเดือน โดยมีวิธีการที่ใช้ติดต่อกับบุคคลในกลุ่มสังคมของตน คือการพบปะพูดคุยมากที่สุด

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในกลุ่มสังคมที่ให้การสนับสนุนทางสังคมจำแนก เป็นรายด้าน

การสนับสนุนทางสังคม	จำนวนสมาชิกในกลุ่มสังคมที่ให้การสนับสนุน* (N=430)	ร้อยละ
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์	354	82.32
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และมีผู้เห็นคุณค่า	348	80.93
ด้านการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร	265	61.63
ด้านการตอบสนองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	256	59.54
ด้านการช่วยเหลือด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน	174	40.46

จากตารางที่ 4 แสดงว่าสมาชิกในกลุ่มสังคมของผู้สูงอายุหรือบุคคลที่ผู้สูงอายุ
ติดต่อด้วยได้ให้การสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์มากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 82.32 และให้การช่วยเหลือด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน น้อยที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 40.46

*จำนวนสมาชิกในกลุ่มสังคมแต่ละคนให้การสนับสนุนทางสังคมได้มากกว่า 1 ด้าน

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางสังคม
ตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร

การสนับสนุนทางสังคม ตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์	28.91	4.84	ปานกลาง
ด้านการตอบสนอง ในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม	23.34	2.94	ปานกลาง
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และมีผู้เห็นคุณค่า	22.50	3.87	ปานกลาง
ด้านการช่วย เหลือด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน	19.55	3.66	ปานกลาง
ด้านการช่วย เหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร	13.63	2.61	ปานกลาง
การสนับสนุนทางสังคมของตัวอย่างประชากร			
โดยส่วนรวม	108.13	13.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงว่าตัวอย่างประชากรได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยส่วนรวม
และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง (พิจารณาตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้หน้า 55-56)

ตอนที่ 3 สุขภาพจิต

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสุขภาพจิตจำแนกตามระดับคะแนน

คะแนนสุขภาพจิต	จำนวน	ร้อยละ	ระดับ
30 - 60 คะแนน	-	-	ไม่ดี
61 - 90 คะแนน	42	32.79	ปานกลาง
91 - 120 คะแนน	82	61.21	ดี
คะแนนเฉลี่ยของสุขภาพจิต	92.57	คะแนน	ดี

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตระดับดี คิดเป็นร้อยละ 61.21 สุขภาพจิตระดับปานกลางรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 32.79 ไม่มีผู้ใดมีสุขภาพจิตในระดับไม่ดี คะแนนเฉลี่ยของสุขภาพจิตโดยส่วนรวมมีค่า 92.57 คะแนน จัดเป็นสุขภาพจิตระดับดี (พิจารณาตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้หน้า 56)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคม
กับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง เครือข่ายสังคมและคะแนนการสนับสนุน
ทางสังคมตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร

โครงสร้าง เครือข่ายทางสังคมกับ การสนับสนุนทางสังคม ตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร	สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	r ²
ขนาดของกลุ่มสังคมกับคะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.3422 ***	.1171
ความถี่ในการติดต่อกันกับคะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.2943 **	.0866
จำนวนร้อยละของการพบปะพูดคุยกับ		
คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	-.2143	.0459
จำนวนร้อยละของกลุ่มญาติกับคะแนนการสนับสนุนทางสังคม	-.0127	.0016
ระยะเวลาที่ใช้ในการติดต่อกันกับ		
คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	-.0309	.0010
โครงสร้าง เครือข่ายทางสังคม โดยส่วนรวมกับ		
คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.1340	.0179

**p < .01, ***p < .001

จากตารางที่ 7 แสดงว่าขนาดของกลุ่มสังคมและความถี่ในการติดต่อกันมีความสัมพันธ์
ไปในทิศทางเดียวกันกับคะแนนการสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
สำหรับโครงสร้าง เครือข่ายทางสังคมโดยส่วนรวม จำนวนร้อยละของการพบปะพูดคุยกัน
จำนวนร้อยละของกลุ่มญาติ และระยะเวลาที่ใช้ในการติดต่อกันไม่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุน
ทางสังคม

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมที่ให้การสนับสนุนทางสังคม
กับคะแนนการสนับสนุนทางสังคมตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร

จำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมกับคะแนนการสนับสนุนทางสังคม ตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	r^2
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และ มีผู้ เห็นคุณค่า		
จำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมกับ คะแนนการสนับสนุนสังคม	.4491 ***	.2017
ด้านการตอบสนอง ในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม		
จำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมกับ คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.3800 ***	.1444
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์		
จำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมกับ คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.3257 ***	.1061
ด้านการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร		
จำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมกับ คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.2690 **	.0727
ด้านการช่วยเหลือด้าน เงินทอง สิ่งของ แรงงาน		
จำนวนบุคคลในกลุ่มสังคมกับ คะแนนการสนับสนุนทางสังคม	.2275 *	.0518

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

จากตารางที่ 8 แสดงว่าผู้สูงอายุรับรู้ว่าคุณค่าของกลุ่มสังคมมีความสัมพันธ์ไปใน
ทิศทางเดียวกันกับการสนับสนุนทางสังคมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมตามการรับรู้ของ
ตัวอย่างประชากรจำแนก เป็นรายด้านกับความถี่ในการติดต่อกัน

การสนับสนุนทางสังคมตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร กับความถี่ในการติดต่อกัน	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	r ²
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และมีผู้เห็นคุณค่ากับความถี่ในการติดต่อกัน	.3291***	.1083
ด้านการช่วย เหลือด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน กับความถี่ในการติดต่อกัน	.2690**	.0729
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ กับความถี่ในการติดต่อกัน	.2359*	.0556
ด้านการตอบสนองในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม กับความถี่ในการติดต่อกัน	.1422	.0202
ด้านการช่วย เหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร กับความถี่ในการติดต่อกัน	.0494	.0024

*p < .05, **p < .01, ***p < .001

จากตารางที่ 9 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมตามการรับรู้ของผู้สูงอายุด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และมีผู้เห็นคุณค่าด้านการช่วยเหลือนด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน และด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความถี่ในการติดต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการสนับสนุนทางสังคม ด้านการตอบสนองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และการช่วยเหลือนด้านข้อมูลต่าง ๆ ข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการติดต่อกัน

ตารางที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมกับคะแนน
สุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

ข้อมูลโครงสร้างเครือข่ายทางสังคม กับคะแนนสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	r^2
ขนาดของกลุ่มสังคมกับคะแนนสุขภาพจิต	.2700**	.0729
ความถี่ในการติดต่อกันกับคะแนนสุขภาพจิต	.2574**	.0662
ระยะเวลาในการติดต่อกันกับคะแนนสุขภาพจิต	.0515	.0027
วิธีการที่ใช้ในการติดต่อกันกับคะแนนสุขภาพจิต	-.1446	.0209
ชนิดของความสัมพันธ์กับคะแนนสุขภาพจิต	-.0485	.0023
โครงสร้างเครือข่ายทางสังคมโดยส่วนรวมกับคะแนนสุขภาพจิต	.1091	.0119

** $p < .01$

จากตารางที่ 10 แสดงว่าขนาดของกลุ่มสังคมและความถี่ในการติดต่อกัน
มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 สำหรับโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมโดยส่วนรวมและรายค้านอื่น ๆ
ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 11. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการสนับสนุนทางสังคมตามการรับรู้
ของตัวอย่างประชากรกับคะแนนสุขภาพจิต

การสนับสนุนทางสังคมตามการรับรู้ของตัวอย่างประชากร กับคะแนนสุขภาพจิต	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	r^2
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และมีผู้ เห็นคุณค่ากับคะแนนสุขภาพจิต	.7051***	.4972
ด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ กับคะแนนสุขภาพจิต	.6448***	.4158
ด้านการตอบสนอง ในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม กับคะแนนสุขภาพจิต	.5654***	.3197
ด้านการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร กับคะแนนสุขภาพจิต	.5227***	.2732
ด้านการช่วยเหลือด้าน เงินทอง สิ่งของ แรงงาน กับคะแนนสุขภาพจิต	.4403***	.1939
การสนับสนุนทางสังคม โดยส่วนรวม กับคะแนนสุขภาพจิต	.7819	.6114

***p < .001

จากตารางที่ 11 แสดงว่าผู้สูงอายุรับรู้ว่าการสนับสนุนทางสังคมโดยส่วนรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ตามกันระหว่างการสนับสนุนทางสังคมโดยส่วนรวม ด้านการตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ ยกย่อง และมีผู้เห็นคุณค่า ด้านการตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ ด้านการตอบสนองในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านการช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร และด้านการช่วยเหลือด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน กับสุขภาพของผู้สูงอายุ มีค่าเท่ากับร้อยละ 61.14 49.72 41.58 31.97 27.32 และ 19.39 ตามลำดับ

หมายเหตุ โอกาสของการเกิดเหตุการณ์ร่วมกันของตัวแปร 2 ตัว คำนวณได้จากร้อยละ $100 r^2$ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2526 : 28)